

การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2529 :
ศึกษาเปรียบเทียบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัดและที่ไม่เคยเป็น

วิทยานี้หนังสือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-372-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15523

PERFORMANCE OF THE MEMBERS OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
ELECTED IN 1986 : A COMPARATIVE STUDY BETWEEN THOSE WHO WERE PROVINCIAL
COUNCILORS AND THOSE WHO WERE NOT.

Mr. Danai Musa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Government
Graduate School
Chulalongkorn University

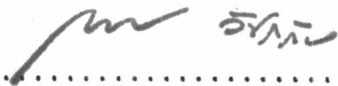
1989

ISBN 974-576-372-1

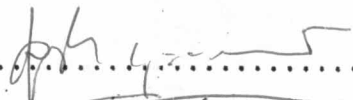
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2529 :
ศึกษาเปรียบเทียบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด และที่
ไม่เคยเป็น

โดย นายदनัย มู่สา
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สุขสำราญ

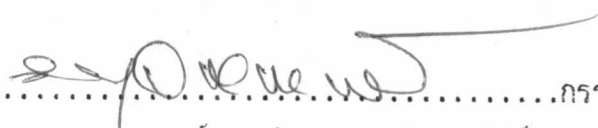
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.กาว วัชรราช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สุขสำราญ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจรัดอนารักษ์)

คณะรัฐมนตรี
มูสา : การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ได้รับเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2529 :
ศึกษาเปรียบเทียบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด และที่ไม่เคยเป็น
(PERFORMANCE OF THE MEMBERS OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
ELECTED IN 1986 : A COMPARATIVE STUDY BETWEEN THOSE WHO WERE
PROVINCIAL COUNCILORS AND THOSE WHO WERE NOT) อ. ที่ปรึกษา : ศ.ดร.สมบูรณ
สุขสำราญ, 178 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด และที่ไม่เคยเป็น ผู้ได้รับเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2529 ในเชิงการสนองตอบซึ่งมีอยู่ 4 ประการคือ 1) การสนองตอบในเชิงนโยบาย 2) การสนองตอบในเชิงบริการ 3) การสนองตอบในเชิงจัดสรรผลประโยชน์ และ 4) การสนองตอบในเชิงสัญลักษณ์ โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้ได้ทั้งในสภาและนอกสภาผู้แทน ซึ่งมีสมมติฐานว่า "ส.ส.ที่เป็น สจ. มาก่อนน่าจะมีผลงานการปฏิบัติหน้าที่ในแง่ของการสนองตอบในเรื่องของท้องถิ่นได้ดีกว่า ส.ส.ที่ไม่เป็น สจ. มาก่อน" และได้เลือกกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบจากจังหวัดระยอง, จันทบุรี, ฉะเชิงเทรา และปราจีนบุรี

ผลการวิจัยพบว่า ส.ส. ทั้งสองกลุ่ม มีผลงานการปฏิบัติหน้าที่ในแง่การสนองตอบในเรื่องของท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ส.ส. ทุกคนพยายามปฏิบัติหน้าที่สนองตอบในเรื่องของท้องถิ่น ด้วยเงื่อนไขที่สำคัญคือเพื่อรักษาและสร้างผู้สนับสนุนคนและสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ดังนั้นการสนองตอบจะดีหรือไม่จึงมิใช่อยู่ที่การเป็น สจ. มาก่อนแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นด้วย เช่น การเป็นชนชั้นนำอย่างใดอย่างหนึ่งมาก่อน, ทศนคติ, และลักษณะเฉพาะตัวของ ส.ส. เอง ตลอดจนผู้สนับสนุนในท้องถิ่นจนได้รับการเลือกตั้ง

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยยังเสนอว่า การพัฒนาประชาธิปไตยที่ถูกต้อง คือการพัฒนาจากระดับล่างสู่ระดับบน และ สจ. เป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่สำคัญที่สุด ดังนั้นจึงควรเพิ่มบทบาทของ สจ. ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่การสนองตอบในเรื่องของท้องถิ่นให้มากขึ้น ในขณะเดียวกัน สจ. ก็ต้องพัฒนาศักยภาพของตนในด้านนี้ให้มากขึ้นด้วย จนประชาชนในท้องถิ่นยอมรับ อันจะเป็นหนทางหนึ่งในการสร้างนักการเมืองระดับชาติจากท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพต่อไป

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

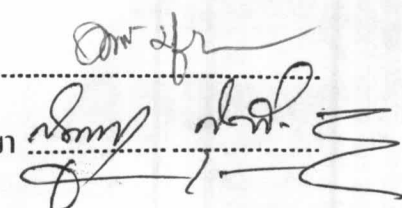
DANAI MUSA ; PERFORMANCE OF THE MEMBERS OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES ELECTED IN 1986 : A COMPARATIVE STUDY BETWEEN THOSE WHO WERE PROVINCIAL COUNCILORS AND THOSE WHO WERE NOT. THESIS ADVISOR : PROF SOMBOON SUKSAMRAN, Ph.D. 178 PP.

The purpose of this research is to compare performance of the members of the House of Representatives elected in 1986 between those who were provincial councilors and those who were not on their responsiveness to constituencies in 4 aspects which are 1) policy responsiveness 2) service responsiveness 3) allocation of value responsiveness and 4) symbolic responsiveness. The hypothesis is "The members of the House of Representatives who were provincial councilors should respond to local need better than who were not." The comparison is drawn from the member of parliaments of Rayong, Chanthaburi, Chacheongsao and Pracheanburi provinces.

It is found out that there is no significant differences in responsiveness of the member of parliaments of the two categories. Each tries his best to serve local need in order to maintain, cultivate as well as to keep close relationship with local people in expectation of the next elective. As such responsiveness does not relate to being provincial councilors alone, rather, it depends on other factors too such as leadership in the locality, perception and character of each member of parliament as well as the type of his supporters in the area.

However it is argued that for better bottom up democratic development and taking into account that provincial councilors are important local politicians. it is recommended that provincial councilors must perform more in their responsive role while they must also try to improve themselves. This is a way in which better national politicians can come into being.

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา 2531 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ก็ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลือ ตลอดจนความปรารถนาดีจากทุกท่าน อันดับแรกคือ บิดา และมารดา ผู้ซึ่ง เป็นผู้ทำให้ผู้เขียนเห็นความสำคัญของการศึกษา อีกทั้งกำลังใจ กำลังทรัพย์ ด้วยความเอาใจจริงเอาใจจดจ่อมา อันเป็นสิ่งที่ผู้เขียนนำมาเตือนตนเองอยู่ตลอดเวลา ว่าหน้าที่ของคุณของท่านนั้น มิได้เพียงอยู่ที่การให้กำเนิด และบำรุง เบี่ยงดูให้เติบโตขึ้นทั้งทางกายและใจ เท่านั้น หากแต่ปัญญาและความคิด ก็ได้รับมรดกกล้ากล้าจากท่านด้วย

ผู้เขียนขอขอบคุณเป็นอย่างสูงสำหรับ ศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สุขสำราญ ซึ่งรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และได้ช่วยตรวจแก้ไข ให้คำแนะนำ คอยช่วยเหลือและให้ความสะดวกในการเก็บข้อมูล ซึ่งดูเป็นเรื่องยากแล้วหากทำห้อยขึ้น ตลอดจนให้โอกาสแก่ผู้เขียนในการเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการจัดสัมมนาที่สภาจังหวัดถึง 2 ครั้ง คือ ที่สุพรรณบุรี และพิษณุโลก ทำให้ผู้เขียนได้รับข้อคิดเห็นและข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง สำหรับ ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ ที่ได้รับเป็นประธานกรรมการในการสอบ และ รศ.ดร.วิทยา สุจริตนารักษ์ ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบในครั้งนี้ ตลอดจนให้คำแนะนำ และช่วยแก้ไขในส่วน ทำให้ผู้เขียนมีความมั่นใจในการเขียนวิทยานิพนธ์ จนลงสู่ปลาย จนยากที่จะลืมเดือนในช่วงชีวิตของผู้เขียนได้ รองศาสตราจารย์ ม.ร.ว.เพ็ญศรีสาธิต ชุมพล ก็เป็นอีกท่านหนึ่งที่ต้องกล่าวถึง ถึงแม้เสียไม่ได้เพราะท่านเป็นผู้ที่คอยแก้ไข ให้คำแนะนำ พยายามแก้จุดอ่อนต่าง ๆ ในการเขียนของผู้เขียนในระยะแรกเริ่ม ตลอดจนด้วยความยากลำบาก จนผู้เขียนปรับปรุงการเขียนจนก้าวหน้าอย่างเห็นได้ชัด จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ คุณสุริรักษ์ นามวัฒน์ รองเลขาธิการรัฐสภา ที่ให้ความกรุณา และให้ความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลจากสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ตลอดจนเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาทุกท่านที่ทำให้ความสะดวกในการเก็บและค้นคว้าข้อมูล จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย นอกจากนี้ คุณกิตติพงษ์ อุดมกรบ ที่ให้ความช่วยเหลือมาตลอดในการช่วยค้นคว้าข้อมูลทางหนังสือพิมพ์รายวัน ก็ทำให้ผู้เขียนทำวิทยานิพนธ์ได้สะดวกขึ้น และที่ขอขอบพระคุณเป็นกรณีพิเศษคือ ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่กรุณาให้ผู้เขียนเข้าสัมภาษณ์ และให้ข้อมูลด้วยความจริงใจ ตลอดจนช่วยแนะนำและเห็นความสำคัญของงานวิชาการอย่างจริงจัง คุณภานดา มุสา และคุณดารินา มุสา ผู้เป็นพี่สาวของผู้เขียน ที่ได้ช่วยให้ความสะดวก

ในการติดต่อกับบัณฑิตวิทยาลัย ในขณะที่ผู้เขียนถูกเกณฑ์เข้ารับราชการทหาร และให้ทุนทรัพย์บางส่วน
ทำให้ผู้เขียนหาวิทยานิพนธ์ด้วยความสบายใจ ยากที่จะลืมเลือนได้ นอกจากนี้ คุณพรทิพย์ วังวาส
ที่จัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ด้วยความอดทนจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก็ควรที่จะได้คำขอบคุณด้วย

ในฐานะคนมุสลิม ผู้เขียนเชื่อในความหมายอันลึกซึ้งของชีวิต ซึ่งพระเป็นเจ้าแสดง
สัญญาณไว้ทั่วไป กระบวนการค้นหาสัญญาณดังกล่าวต้องพึงพาทักษะแห่งการชี้เหตุผล และ
วิภาษวิธีอันได้ถูกปลูกฝังให้ผู้เขียนตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นบิดา, มารดา, ญาติพี่น้อง, เพื่อน และ
ครูบาอาจารย์ และผู้เขียนได้นำสิ่งที่สะสมตลอดมานี้ ประจักษ์ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงขอขอบคุณทุก
ท่านที่ได้เข้ามาทำให้ผู้เขียนรู้จักชี้เหตุผล และวิภาษวิธีอย่างมีศักยภาพ ถึงแม้บางท่านจะไม่รู้จัก
ตาม และผู้เขียนจะพยายามพัฒนาสิ่งเหล่านี้ต่อไป เพื่อจะได้เป็นผู้หนึ่งที่จะทำประโยชน์ให้สังคมได้
บ้าง สุดท้ายการได้รับความสำเร็จในการศึกษา ซึ่งทำให้ทุกคนมีความสุขกับผู้เขียนโดยเฉพาะทุก
คนในครอบครัวของผู้เขียน ทำให้ผู้เขียนภูมิใจ และดีใจเป็นที่สุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ

บทที่

1 บทนำ.....	1
สภาพและความสำคัญของปัญหา.....	1
สมมติฐานของการศึกษา.....	3
นัยามศัพท์เฉพาะ.....	3
วิธีการและแนวทางการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
การนำเสนอข้อมูล.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	9
บทนำ.....	9
แนวคิดทฤษฎีในเรื่องของการเป็นตัวแทน.....	9
ความหมายของการเป็นตัวแทน.....	10
การเป็นตัวแทนในเชิงการสนองตอบ.....	17
นักการเมือง ชนชั้นนำ และอิทธิพล.....	19
ผลงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง.....	22

บทที่	หน้า
3 การเลือกตั้งปี 2529 และภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิหลังเป็น สจ. มาก่อน.....	25
บทนำ.....	25
การเลือกตั้งปี 2529.....	25
ข้อมูลภูมิหลังของ ส.ส.ที่มีภูมิหลังเป็น สจ. มาก่อน.....	31
บทสรุป.....	41
4 การปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ส.ที่มีภูมิหลังของการเป็น สจ. มาก่อนในสภา.....	42
บทนำ.....	42
การตั้งกระทู้ถามของ ส.ส. ที่มีภูมิหลังการเป็น สจ. มาก่อน.....	44
การเสนอญัตติของ ส.ส.ที่มีภูมิหลังการเป็น สจ. มาก่อน.....	53
การเสนอร่างพระราชบัญญัติของ ส.ส. ที่มีภูมิหลังการเป็น สจ. มาก่อน....	57
การทำงานในคณะกรรมการของ ส.ส. ที่มีภูมิหลังการเป็น สจ. มาก่อน..	60
บทสรุป.....	67
5 ข้อมูลพื้นฐานและผลงานในสภาของ ส.ส. ที่มีภูมิหลังการเป็น สจ. และไม่มี ภูมิหลังการเป็น สจ. ที่เลือกมาศึกษา.....	68
บทนำ.....	68
ภูมิหลังของ ส.ส.ที่มาจาก สจ.ที่เลือกศึกษา และผลงานในสภาผู้แทนราษฎร	68
ภูมิหลังของ ส.ส.ที่เลือกศึกษา เปรียบเทียบ และผลงานในสภาผู้แทนราษฎร	82
บทสรุป.....	90
6 การปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ส.ที่มีภูมิหลังการเป็น สจ. มาก่อน เปรียบเทียบกับ ส.ส.ที่ไม่มีภูมิหลังการเป็น สจ. มาก่อนทั้งในและนอกสภาผู้แทนราษฎร.....	91
บทนำ.....	91
การปฏิบัติหน้าที่ในเชิงการสนองตอบในสภาผู้แทนราษฎร.....	94
การตั้งกระทู้ถาม.....	94
การเสนอญัตติ.....	101
การเสนอร่าง พ.ร.บ.....	104
การทำงานในฐานะคณะกรรมการ.....	109

บทที่	หน้า
การปฏิบัติหน้าที่อื่น ซึ่งการสนองตอบนอกสภาผู้แทนราษฎร.....	112
การออกเยี่ยมราษฎร.....	112
การดำเนินการสนองตอบ และการแก้ไขปัญหา.....	115
บทสรุป.....	122
7 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	124
บทสรุป.....	124
ข้อเสนอแนะ.....	128
บรรณานุกรม.....	129
ภาคผนวก.....	134
ภาคผนวก ก. รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด พ.ศ. 2529.	135
ภาคผนวก ข. ระเบียบและวิธีการของการตั้งกระทู้ถาม, การเสนอผู้ตัด, การร่าง พระราชบัญญัติ ตลอดจนการหางานของคณะกรรมการธิการ.....	139
ภาคผนวก ค. รายชื่อร่างพระราชบัญญัติ, กระทู้ และผู้ตัด ของกลุ่มที่เลือกศึกษา.....	168
ประวัติผู้เขียน.....	178

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางเปรียบเทียบผลการเลือกตั้งทั่วไปทั้ง 14 ครั้ง.....	27
2 ตารางเปรียบเทียบผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้ได้รับเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ ปี 2526 และ 2529.....	28
3 ตารางแสดงอายุของ ส.ส. ที่มาจาก สจ.....	32
4 ตารางแสดงตำแหน่งทางการเมืองของ ส.ส. ที่มาจาก สจ. ในปี 2529.....	36
5 ตารางแสดง ส.ส. ที่มาจาก สจ. ตามพรรคการเมือง.....	37
6 ตารางแสดง ส.ส. ที่มาจาก สจ. ในปี 2529 ที่เคยเป็นอดีต ส.ส. มาก่อน...	38
7 ตารางแสดงช่วงปีของการเป็น สจ. ของ ส.ส. ที่มาจาก สจ.....	39
8 ตารางแสดงช่วงสมัยของการเป็น สจ. ของ ส.ส. ที่มาจาก สจ.....	40
9 ตารางแสดงสถานะและจำนวนของกระทู้ที่ตอบในที่ประชุมสภาของ ส.ส. ทั้งหมดและ ส.ส. ที่มาจาก สจ. ในสภาผู้แทนราษฎร.....	47
10 ตารางแสดงสถานะและจำนวนของกระทู้ที่ตอบในราชกิจจานุเบกษาของ ส.ส. ทั้งหมด และ ส.ส. ที่มาจาก สจ. ในสภาผู้แทนราษฎร.....	48
11 ตารางแสดงจำนวนและสถานะของกระทู้ที่ถามตามกระทรวงที่ถามโดย ส.ส. ที่มาจาก สจ. ทั้งที่ขอให้ตอบในที่ประชุมสภา และขอให้ตอบในราชกิจจา- นุเบกษา.....	49
12 ตารางเปรียบเทียบผู้ตัดที่เสนอโดย ส.ส. ที่มาจาก สจ. กับผู้ตัดที่เสนอ เข้าสภาทั้งหมด.....	55
13 ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดย ส.ส. ที่มาจาก สจ. กับ จำนวนร่างพระราชบัญญัติที่เสนอเข้าสภาทั้งหมด.....	58
14 ตารางเปรียบเทียบอายุของ ส.ส. ที่เลือกศึกษาโดยเปรียบเทียบ.....	88

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	แผนที่แสดงจำนวนของ ส.ส. ที่มีภูมิหลังการเป็น สจ. และได้รับเลือก ตั้งในปี 2529 ตามจังหวัด.....	29
2	ภาพแสดงระดับการศึกษาของ ส.ส. ที่มาจาก สจ.....	33
3	ภาพแสดงอาชีพของ ส.ส. ที่มาจาก สจ.....	34
4	ภาพแสดงจำนวนของ ส.ส. ที่มาจาก สจ. ตามภูมิภาค.....	41
5	แผนที่แสดงอำเภอใน จ.จันทบุรี.....	69
6	แผนที่แสดงอำเภอใน จ.ฉะเชิงเทรา.....	75
7	แผนที่แสดงอำเภอใน จ.ระยอง.....	77
8	แผนที่แสดงอำเภอใน จ.ปราจีนบุรี.....	80
9.	ภาพแสดงวิธีการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนโดย ส.ส. ทั้ง 2 กลุ่ม.....	98